

Sygn. akt II Ca 945/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Grzesik (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2015 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko P. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 17 kwietnia 2015 r., sygn. akt I C 1550/14 upr.

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2015 r. i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Świnoujściu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 945/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 17 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu oddalił powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko P. O. o zapłatę (sygn. akt I C 1550/14 upr).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty dochodzonej pozwem wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia wskazanego w pozwie do dnia zapłaty oraz koszty postępowania według norm przepisanych za obie instancje, w tym koszty zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

- naruszenie prawa materialnego tj.: art. 7 prawa bankowego poprzez jego niezastosowanie na gruncie niniejszej sprawy co skutkowało przyjęciem, iż powód pomimo przedłożenia oryginału dokumentu jakim jest wyciąg z rachunku bankowego pożyczkodawcy potwierdzający przelew kwoty pożyczki oraz 0,01 zł, nie przedłożył dowodów potwierdzających dokonanie rejestracji w systemie teleinformatycznym powoda przez pozwanego oraz fakt zawarcia umowy,

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i nielogicznej, a nie swobodnej oceny dowodów przedłożonych w sprawie, której skutkiem był brak przyznania wiary dokumentom wskazanym przez powoda, z których wynikała

podstawa jego roszczenia, podczas gdy logiczna i spójna ocena przedmiotowych dowodów pozwoliłaby uznać roszczenie powoda za zasadne, co w konsekwencji spowodowało naruszenie art. 60 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż zawarcie przez pozwanego umowy pożyczki w formie elektronicznej (przelew dokonany przez Pozwanego kwoty 0,01 PLN na rachunek bankowy (...) Sp. z o.o. potwierdzający wolę zawarcia umowy oraz przelew przez Powoda kwoty tytułem pożyczki) nie stanowią dowodu zawarcia umowy pożyczki, podczas gdy naruszony przepis stanowi, iż wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde jej zachowanie, w sytuacji w której pozwany nie kwestionował w toku postępowania okoliczności zawarcia z umowy pożyczki, - uznaniu, iż powód nie wykazał, w toku postępowania, że faktycznie doszło do zawarcia umowy z pozwanym, w szczególności, gdy pozwany nie kwestionował w toku postępowania okoliczności zawarcia umowy pożyczki, a powód jako dowód zawartej umowy przedłożył do akt sprawy pełną dokumentację w sprawie (w tym umowę ramową, wezwania pozwanego do zapłaty, wyciąg z rachunku pożyczkodawcy) tym samym udowodnił istnienie, wysokość oraz wymagalność roszczenia, - poprzez błędne uznanie, że mimo iż powód, pomimo przedłożenia oryginału dokumentu jakim jest wyciąg z rachunku bankowego Pożyczkodawcy potwierdzający przelew kwoty pożyczki w wys. 1.000,00 zł, nie udowodnił, że Pozwanej pożyczkę wypłacono.

2) art. 339 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo bez wykazania, iż okoliczności przedstawione przez powoda budzą uzasadnione wątpliwości, których następstwem było wydanie wyroku oddalającego powództwo w całości, podczas gdy przedstawione przez powoda dokumenty w sposób jednoznaczny poświadczają legitymację czynną powoda w przedmiotowej sprawie, fakt zawarcia umowy przez pozwanego, fakt jej wykonania przez powoda oraz wykazują wysokość roszczenia.

Z ostrożności procesowej na podstawie art. 381 k.p.c., apelujący wniósł o ponowne przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodu z dokumentu w postaci wyciągu z rachunku bankowego na okoliczność przelania kwoty 1.000,00 zł tytułem umowy pożyczki nr (...) na co wyraźnie wskazywał powód w tytule przelewu kwoty, umowy ramowej 2002 z dnia 30-11-2013 wraz z załącznikiem, zawiadomienia o zdarzeniu kredytowym, zawiadomienia o rozliczeniu z fizyczną dostawą z dnia 19 grudnia 2013 roku wraz z załącznikiem, na okoliczność potwierdzenia przejścia konkretnej wierzytelności pożyczkodawcy wobec pożyczkobiorcy, P. O., tj. (...) SP. Z O.O. na (...) Sp. z o.o. SKA, która na mocy aktu notarialnego nr repertorium (...) z dnia 21 stycznia 2014 roku zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o.(...) (Powód)

W uzasadnieniu apelacji rozwinięto powyższe zarzuty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W wyniku kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku zaocznego zainicjowanej apelacją powoda Sąd Odwoławczy uznał, iż toku postępowania pierwszoinstancyjnego zasza nieważność postępowania. Stwierdzenie powyższego skutkowało koniecznością uchylecia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wskazać przy tym należy, że bez znaczenia dla dopuszczalności rozważania z urzędu przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji jest to, która ze stron wniosła apelację, gdyż kwestię nieważności postępowania sąd odwoławczy rozważa bez względu na to, którą ze stron dotknęły skutki nieważności postępowania. Ustanowione w postępowaniu cywilnym rygory służą bowiem nie tylko interesom stron, ale chronią także interes wymiaru sprawiedliwości, wyrażający się w zagwarantowaniu pewności i stabilności orzeczeń sądowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2014 r. III UZ 13/14).

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Z regulacji tej wynika, że niezależnie od zarzutów przytoczonych przez skarżącego, sąd jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu nieważność postępowania.

Z przepisu art. 379 pkt 5 k.p.c. wynika, że nieważność postępowania zachodzi między innymi w przypadku gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury pozbawienie strony możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas gdy strona wbrew swej woli, na skutek wadliwości

proceduralnych sądu lub strony przeciwnej, nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w postępowaniu lub w jego istotnej części, jeżeli skutki tych uchybień nie mogły być usunięte przed wydaniem w danej instancji wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, z. 3, poz. 66; z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, Nr 12, poz. 220; z dnia 26 maja 2000 r., I CKN 280/00, Lex nr 603154; z dnia 10 stycznia 2001 r.; I CKN 999/98, Lex nr 52705; z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, Lex nr 55519). Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw zachodzi między innymi w sytuacji, gdy nieprawidłowości w doręczeniu zawiadomienia o terminie rozprawy, jedynej albo bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, uzasadniały odroczenie rozprawy, a sąd rozpoznał sprawę i wydał orzeczenie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 1974 r., II CR 331/74, OSNC 1975, Nr 5, poz. 84; z dnia 15 stycznia 1999 r., II CKN 139/98, Lex nr 1214381; z dnia 6 marca 2002 r., III RN 12/01, Lex nr 564475; z dnia 8 stycznia 2004 r., I CK 19/03, Lex nr 567318; z dnia 15 grudnia 2006 r., I PK 122/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 325; z dnia 7 lutego 2013 r., II CSK 325/12, Lex nr 123950). Ocenę, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw należy przeprowadzać przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy, uwzględniając przebieg tego postępowania, poszczególne decyzje procesowe sądu. Niezbędne jest bowiem zbadanie, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo tych warunków, strona mogła bronić swoich praw (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, Lex nr 424315; z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, Lex nr 590206).

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd Odwoławczy w okolicznościach niniejszej sprawy doszedł do przekonania, iż w toku postępowania pierwszoinstancyjnego pozwany P. O. został pozbawiony możliwości obrony swych praw.

Jak wynika z akt sprawy, powód w pozwie wskazał jako adres zamieszkania pozwanego ul. (...) (...)-(...) Ś.. Ponadto Sąd I instancji dokonał zweryfikowania danych pozwanego w systemie PESEL-SAD w trybie art. 208¹ k.p.c., w myśl którego sąd z urzędu ustala numer PESEL pozwanego będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go nie mając takiego obowiązku, lub numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku - numer w innym właściwym rejestrze, ewidencji lub NIP pozwanego niebędącego osobą fizyczną, który nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania. W wyniku powyższego Sąd Rejonowy ustalił dodatkowy adres zamieszkania pozwanego tj. ul. (...) (...)-(...) W..

Zarządzeniem z dnia 09 marca 2015 r. Sąd I instancji wyznaczył termin rozprawy na dzień 17 kwietnia 2015 r. i w związku z tym, między innymi, wezwał na termin pozwanego P. O. na dwa adresy tj. wskazany w pozwie oraz ustalony w bazie PESEL. Jak jednak wynika z akt sprawy wezwanie zostało skierowane wyłącznie na adres wskazany w pozwie, która to przesyłka nie została przez pozwanego odebrana mimo prawidłowej awizacji. Natomiast z dowodu doręczenia wyroku zaocznego oraz odpisu apelacji wynika, iż pozwany odbiera przesyłki pod adresem ul. (...), (...)-(...) W.. Należało zatem uznać, iż to właśnie jest miejsce zamieszkania pozwanego

W tym stanie rzeczy nie można uznać, iż zawiadomienie o terminie rozprawy na dzień 17 kwietnia 2015 r. zostało pozwanemu skutecznie doręczone.

Podnieść należy, iż udział w rozprawach i innych czynnościach podejmowanych w toku postępowania jest co do zasady prawem strony (chyba że przepisy inaczej stanowią), niemniej obowiązkiem sądu jest zapewnienie stronie możliwości skorzystania z przysługujących jej uprawnień. Zgodnie z art. 149 § 2 k.p.c. o posiedzeniach jawnych zawiadamia się strony i osoby zainteresowane przez wezwanie lub ogłoszenie podczas posiedzenia. Stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem. W wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni. Z kolei w myśl art. 214 § 1 k.p.c. rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli sąd stwierdzi nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przewyciężyć. Pozostawienie zawiadomienia o miejscu złożenia pisma w sposób przewidziany w art. 139 § 1 k.p.c. uzasadnia przyjęcie domniemania faktycznego, że zawiadomienie dotarło do adresata, jednak tylko wówczas, gdy adresat mieszkał pod danym adresem. Skoro nie tam doręczono mu zawiadomienie o terminie rozprawy należało uznać, iż pozwany nie został w sposób prawidłowy zawiadomiony o terminie rozprawy. Nie ulega zatem wątpliwości, iż został pozbawiony możliwości obrony swych praw w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a więc wystąpiła przyczyna

nieważności postępowania o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c. Stosownie zaś do treści art. 386 § 2 k.p.c., w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wobec powyższego należy przyjąć, iż w rozpoznawanej sprawie zaistniała podstawa do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego i zniesienia postępowania na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2015 r. a więc rozprawie na którą pozwany nie stawił się wskutek niewłaściwego zawiadomienia go przez Sąd o jej terminie.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2015r. i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpatrywaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien prawidłowo wezwać pozwanego na termin rozprawy i dopiero po przeprowadzeniu postępowania w powyższym zakresie, Sąd I instancji powinien wydać orzeczenie w sprawie, biorąc pod uwagę zawarte w apelacji zarzuty apelującego powoda.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania drugoinstancyjnego oparte zostało na art. 108 § 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę Sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.